

Sygn. akt X P 1169/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 kwietnia 2014 r.

Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Śródmieścia we Wrocławiu Wydział X Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Anna Garncarz

Protokolant: Marzena Pietrzak

po rozpoznaniu w dniu 28 kwietnia 2014 r. we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy z powództwa **E. M., A. M., M. Z. M.**

przeciwko **I.C.we W.**

o świadczenia z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych

I. zasądza od strony pozwanej I. C. we W. na rzecz następujących powodów następujące kwoty:

1. powoda **E. M.** kwotę 1.496,46 zł (słownie: jeden tysiąc czterysta dziewięćdziesiąt sześć złotych czterdzieści sześć groszy) z ustawowymi odsetkami od 1 stycznia 2011 r. do dnia zapłaty;
2. powódki **A. M.** kwotę 997,64 zł (słownie: dziewięćset dziewięćdziesiąt siedem złotych sześćdziesiąt cztery groszy) z ustawowymi odsetkami od 1 stycznia 2011 r. do dnia zapłaty;
3. powódki **M. Z. M.** kwotę 1.995,28 zł (słownie: jeden tysiąc dziewięćset dziewięćdziesiąt pięć złotych dwadzieścia osiem groszy) z ustawowymi odsetkami od 1 stycznia 2011 r. do dnia zapłaty;

II. w pozostałym zakresie powództwa oddała;

III. wyrokowi w punkcie I nadaje rygor natychmiastowej wykonalności;

IV. nie obciąża powodów kosztami postępowania;

V. ustala, że nieuiszczone koszty sądowe, od których strony były zwolnione z mocy ustawy, obciążają Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

W dniu 29 października 2013 r. powódka **M. Z. M.** wniosła powództwo o zapłatę kwoty 1.995,28 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 21 kwietnia 2010 r. jako uzupełnienie należnej jej za rok 2010 dopłaty do wypoczynku. Ponadto powódka wniosła o zasądzenie na swoją rzecz zwrotu kosztów procesu.

Uzasadniając swe żądanie wskazała, że na mocy przepisu art. 135 ust. 1 i 2 ustawy o służbie celnej funkcjonariuszom i ich członkom rodzin, byłym funkcjonariuszom, w tym emerytom i rencistom i członkom ich rodzin mogą być przyznane świadczenia socjalne. Zgodnie z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z 23 kwietnia 2013 r. o sygn. akt P 44/10 powinna otrzymać świadczenie w wysokości określonej przez przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z 11 maja 2000 r. w sprawie rodzaju i zakresu świadczeń socjalnych, które mogą być przyznawane funkcjonariuszom celnym

oraz członkom ich rodzin. Zaznaczyła, że wniosek o wypłatę dopłaty do wypoczynku złożyła w okresie obowiązywania w/w rozporządzenia, tj. 27 stycznia 2010 r., zaś możliwość zgłaszania roszczeń o wypłatę uzupełniającej kwoty „odżyła” dopiero z chwilą publikacji wyroku Trybunału Konstytucyjnego. Dodatkowo wskazała, że w dniu 10 kwietnia 2013 r. wzywała pozwaną do zapłaty kwoty różnicy między należnością otrzymaną, a tą wyliczoną według rozporządzenia z 2000 r. Powódka wskazała, że wymagalność dochodzonego roszczenia nastąpiła od daty pierwszej niepełnej wypłaty świadczenia tj. od dnia 21 kwietnia 2010 r. Wskazała, że skoro w myśl art. 190 ust. 4 Konstytucji orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego o niezgodności z Konstytucją aktu normatywnego stanowi podstawę do wznowienia postępowania, to zachodziły podstawy do wznowienia postępowania o wypłatę dopłat za 2010 r. przed organami celnymi. Wobec tego ewentualne terminy przedawnienia liczone powinny być, zdaniem powódki, od daty wydania wyroku z 23 kwietnia 2013 r. Powódka wskazała również z ostrożności procesowej, że na podstawie art. 165 ust. 2 ustawy o służbie celnej zachodziły podstawy do nieuwzględnienia przedawnienia roszczenia.

W dniu 24 grudnia 2013 r. powód **E. M.** wniósł powództwo o zapłatę kwoty 1.496,46 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 21 kwietnia 2010 r. tj. od dnia pierwszej niepełnej wypłaty świadczenia jako uzupełnienie należnej mu za rok 2010 dopłaty do wypoczynku. Ponadto powód wniósł o zasądzenie na swoją rzecz zwrotu kosztów procesu.

Uzasadniając swe żądanie wskazał, że na mocy przepisu art. 135 ust. 1 i 2 ustawy o służbie celnej funkcjonariuszom i ich członkom rodzin, byłym funkcjonariuszom, w tym emerytom i rencistom i członkom ich rodzin mogą być przyznane świadczenia socjalne. Zgodnie z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z 23 kwietnia 2013 r. o sygn. akt P 44/10 powinien otrzymać świadczenie w wysokości określonej przez przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z 11 maja 2000 r. w sprawie rodzaju i zakresu świadczeń socjalnych, które mogą być przyznawane funkcjonariuszom celnym oraz członkom ich rodzin. Zaznaczył, że wniosek o wypłatę dopłaty do wypoczynku złożył w okresie obowiązywania w/w rozporządzenia, tj. 14 stycznia 2010 r., zaś możliwość zgłaszania roszczeń o wypłatę uzupełniającej kwoty „odżyła” dopiero z chwilą publikacji wyroku Trybunału Konstytucyjnego. Dodatkowo wskazał, że w dniu 15 kwietnia 2013 r. wzywał pozwaną do zapłaty kwoty różnicy między należnością otrzymaną, a tą wyliczoną według rozporządzenia z 2000 r. Powód wskazał, że wymagalność dochodzonego roszczenia nastąpiła od daty pierwszej niepełnej wypłaty świadczenia tj. od dnia 21 kwietnia 2010 r. Wskazał, że skoro w myśl art. 190 ust. 4 Konstytucji orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego o niezgodności z Konstytucją aktu normatywnego stanowi podstawę do wznowienia postępowania, to zachodziły podstawy do wznowienia postępowania o wypłatę dopłat za 2010 r. przed organami celnymi. Wobec tego ewentualne terminy przedawnienia liczone powinny być, zdaniem powoda, od daty wydania wyroku z 23 kwietnia 2013 r. Powód wskazał również z ostrożności procesowej, że na podstawie art. 165 ust. 2 ustawy o służbie celnej zachodziły podstawy do nieuwzględnienia przedawnienia roszczenia.

W dniu 19 grudnia 2013 r. powódka **A. M.** wniosła powództwo o zapłatę kwoty 997,64 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 1 stycznia 2011 r. (k. 41 sygn akt X P 1169/13) jako uzupełnienie należnej jej za rok 2010 dopłaty do wypoczynku. Ponadto powódka wniosła o zasądzenie na swoją rzecz zwrotu kosztów procesu.

Uzasadniając swe żądanie wskazała, że na mocy przepisu art. 135 ust. 1 i 2 ustawy o służbie celnej funkcjonariuszom i ich członkom rodzin, byłym funkcjonariuszom, w tym emerytom i rencistom i członkom ich rodzin mogą być przyznane świadczenia socjalne. Zgodnie z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z 23 kwietnia 2013 r. o sygn. akt P 44/10 powinna otrzymać świadczenie w wysokości określonej przez przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z 11 maja 2000 r. w sprawie rodzaju i zakresu świadczeń socjalnych, które mogą być przyznawane funkcjonariuszom celnym oraz członkom ich rodzin. Zaznaczyła, że wniosek o wypłatę dopłaty do wypoczynku złożyła w okresie obowiązywania w/w rozporządzenia, tj. 30 stycznia 2010 r., zaś możliwość zgłaszania roszczeń o wypłatę uzupełniającej kwoty „odżyła” dopiero z chwilą publikacji wyroku Trybunału Konstytucyjnego. Dodatkowo wskazała, że w dniu 21 maja 2013 r. wzywała pozwaną do zapłaty kwoty różnicy między należnością otrzymaną, a tą wyliczoną według rozporządzenia z 2000 r. Wskazała, że skoro w myśl art. 190 ust. 4 Konstytucji orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego o niezgodności z Konstytucją aktu normatywnego stanowi podstawę do wznowienia postępowania, to zachodziły podstawy do wznowienia postępowania o wypłatę dopłat za 2010 r. przed organami celnymi. Wobec tego ewentualne terminy przedawnienia liczone powinny być, zdaniem powódki, od daty wydania wyroku z 23 kwietnia 2013 r. Powódka

wskazała również z ostrożności procesowej, że na podstawie art. 165 ust. 2 ustawy o służbie celnej zachodziły podstawy do nieuwzględnienia przedawnienia roszczenia.

Na rozprawach w dniu 28 kwietnia 2014 r. w trybie art.219 kpc niniejsze sprawy połączono do wspólnego rozpoznania.

W identycznie brzmiących: odpowiedzi na pozew wobec powódki A. M., a także w sprzeciwach od nakazów zapłaty wobec powodów E. M. i M. Z. – M. strona pozwana I. C. we W. wniosła o oddalenie powództw i zasądzenia na swoją rzecz zwrotu kosztów procesu według norm przypisanych.

W uzasadnieniu swojego stanowiska strona pozwana podniosła zarzut przedawnienia roszczeń z uwagi na fakt, że roszczenia z tytułu uposażenia i innych świadczeń oraz należności pieniężnych ulegają przedawnieniu z upływem trzech lat od dnia w którym roszczenie stało się wymagalne. Strona pozwana wskazała, że wymagalność roszczenia to moment prawnej możliwości żądania zaspokojenia przysługującej mu wierzytelności. W stosunku do żądanych wierzytelności taka możliwość powstała z chwilą nabycia w danym roku kalendarzowym prawa do urlopu wypoczynkowego. Strona pozwana wskazała, że prawo do kolejnych urlopów wypoczynkowych pracownik nabywa z w każdym następnym roku kalendarzowym zatem możliwość zaspokojenia roszczenia powstała w dniu 01 stycznia 2010 r. Dodatkowo strona pozwana wskazała, że nawet przy przyjęciu daty wymagalności roszczenia jako datę złożenia wniosku o wypłatę, roszczenie jest przedawnione, bowiem wniosek o dopłatę wyrównania zostały złożone po upływie 3 lat. Strona pozwana wskazała także, że czym innym jest prawna możliwość żądania zaspokojenia, a czym innym chwila jego spełnienia. Odnosząc się do podnoszonej przez pozwanych możliwości nieuwzględnienia przedawnienia zgodnie z art. 165 pozwana wskazała, że nie jest to postanowienie obligatoryjne i zależy wyłącznie od uznania kierownika urzędu. Dodatkowo strona pozwana wskazała, że powodowie nie skorzystali z ustawowej możliwości podjęcia bezpośredniego dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia roszczenia w trybie art. 165 ust. 3 ustawy o Służbie Celnej. Ponadto z ostrożności procesowej w razie uwzględnienia roszczeń powodów pozwana wskazała, że odsetki winny przysługiwać tylko za okres od dnia opublikowania wyroku Trybunału Konstytucyjnego tj. od dnia 10 maja 2013 r. Strona pozwana podniosła, że zagadnienia intertemporalne nie są jednolicie interpretowane wskazując na poparcie swojego stanowiska rozważania doktryny zgodnie z którymi utrata mocy obowiązującej przepisu uznanego za niezgodny z Konstytucją następuje dopiero z chwilą wejścia w życie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, a nie wcześniej – orzeczenie ma więc charakter prawotwórczy aczkolwiek jest to akt negatywny.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powód E. M. pełni służbę w I. C. we W. od dnia 5 listopada 2001 r. na stanowisku młodszego eksperta Służby Celnej w pełnym wymiarze czasu służby, na podstawie mianowania.

Dowód : zaświadczenie strony pozwanej k. 6 akt sygn akt X P 242/14

Powód E. M. w dniu 26 stycznia 2010 r. złożył wniosek o wypłatę świadczenia socjalnego - dopłaty do wypoczynku. Strona pozwana wypłaciła w dniu 21 kwietnia 2010 r. powodowi kwotę 714 zł.

W dniu 15 kwietnia 2013 r. powód E. M. wezwał stronę pozwaną do zapłaty wyrównania za świadczenie socjalne za rok 2010 r. w wysokości 1.496,46 zł.

W dniu 5 czerwca 2013 r. powód E. M. złożył wniosek o uzupełniającą wypłatę świadczenia w postaci dopłaty do wypoczynku za rok 2010.

Strona pozwana odmówiła wypłaty uzupełniającego świadczenia wskazując na przedawnienie żądania.

Dowód : wniosek k.10, wezwanie do zapłaty k. 9, wniosek k. 8, pismo strony pozwanej k 7 akt sygn akt X P 242/14

Powódka A. M. pełni służbę w I. C. we W. od dnia 21 lutego 1996 r. na stanowisku młodszego eksperta w pełnym wymiarze czasu służby, na podstawie mianowania.

Dowód : zaświadczenie strony pozwanej k. 26 akt sygn akt X P 1223/13

Powódka A. M. w dniu 27 stycznia 2010 r. złożyła wniosek o wypłatę świadczenia socjalnego dopłaty do wypoczynku. Pozwana wypłaciła powódce kwotę 476 zł w 2010 r.

W dniu 27 maja 2013 r. powódka A. M. wezwała pozwaną do zapłaty wyrównania za świadczenie socjalne za rok 2010 r.

W dniu 10 czerwca 2013 r. powódka A. M. wezwał stronę pozwaną do zapłaty wyrównania za świadczenie socjalne za rok 2010 r. w wysokości 997,64 zł.

Dowód : wniosek k. 4, wezwanie do zapłaty k. 11, pismo k. 4, sygn akt X P 1223/13

Powódka M. Z. M. pełni służbę w I. C. we W. U.C. we W. od dnia 29 czerwca 1994 r. na stanowisku eksperta w pełnym wymiarze czasu służby, na podstawie mianowania.

Dowód : zaświadczenie strony pozwanej k. 37 akt sygn akt X P 1169/13

Powódka M. Z. M. w dniu 26 stycznia 2010 r. złożyła wniosek o wypłatę świadczenia socjalnego dopłaty do wypoczynku. Pozwana wypłaciła powódce kwotę 952 zł.

W dniu 10 kwietnia 2013 r. powódka M. Z. M. wezwała pozwaną do zapłaty wyrównania za świadczenie socjalne za rok 2010 r. w kwocie 1.995,28 zł.

W dniu 7 czerwca 2013 r. M. Z. M. złożyła wniosek o uzupełniającą wypłatę świadczenia w postaci dopłaty do wypoczynku za rok 2010.

W dniu 21 sierpnia 2013 r. pozwana odmówiła wypłaty uzupełniającego świadczenia wskazując na przedawnienie żądania.

Dowód : wniosek k. 5, wezwanie do zapłaty k. 6, wniosek k. 7, pismo k. 8 akt sygn akt X P 1169/13

Uposażenie powódki A. M. liczone jak ekwiwalent za urlop wypoczynkowy wynosi 5.596,80 zł brutto.

Uposażenie powoda E. M. liczone jak ekwiwalent za urlop wypoczynkowy wynosi 4.588,88 zł.

Uposażenie powódki M. Z. M. liczone jak ekwiwalent za urlop wypoczynkowy wynosi 5.964,84 zł.

Dowód : zaświadczenie strony pozwanej k. 12 sygn akt X P 1223/13

zaświadczenie strony pozwanej k. 35 sygn akt X P 242/14

zaświadczenie strony pozwanej k. 38 sygn akt X P 1169/13

Hipotetyczna wysokość świadczenia socjalnego w postaci dopłaty do wypoczynku za 2010 rok obliczonego na podstawie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z 11 maja 2000 r. w sprawie rodzaju i zakresu świadczeń socjalnych, które mogą być przyznawane funkcjonariuszom celnym oraz członkom ich rodzin wynosiła dla powoda E. M. kwotę 1 496,64 zł.

Hipotetyczna wysokość świadczenia socjalnego w postaci dopłaty do wypoczynku za 2010 rok obliczonego na podstawie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z 11 maja 2000 r. w sprawie rodzaju i zakresu świadczeń socjalnych, które mogą być przyznawane funkcjonariuszom celnym oraz członkom ich rodzin wynosiła dla powódki A. M. kwotę 997,64 zł.

Hipotetyczna wysokość świadczenia socjalnego w postaci dopłaty do wypoczynku za 2010 rok obliczonego na podstawie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z 11 maja 2000 r. w sprawie rodzaju i zakresu świadczeń

socjalnych, które mogą być przyznawane funkcjonariuszom celnym oraz członkom ich rodzin wynosiła dla powódki M. Z. M. kwotę 1.995,28 zł.

(bezsporne, oświadczenie pełnomocnika strony pozwanej z rozpraw z dnia 28 kwietnia 2014 r.)

W oparciu o powyższe ustalenia faktyczne Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo powódki A. M. zasługiwało na uwzględnienie w całości, a pozostałych powodów były uzasadnione w całości w zakresie roszczeń głównych oraz w przeważającej części w zakresie roszczeń odsetkowych.

Ustalony w sprawie stan faktyczny był bezsporny.

Zarówno z oświadczeń stron złożonych na rozprawie, jak i z dowodów z dokumentów wynika, że powodowie jako funkcjonariusze służby celnej w okresie spornym byli uprawnieni do dochodzenia należności z tytułu dopłaty za urlop wypoczynkowy, składali wnioski o wypłatę świadczenia socjalnego, które zostało wypłacone w wysokościach wskazanych w pozwach.

Także okolicznością bezsporną był fakt, że powodowie wzywali pozwaną do zapłaty dopłat i składali wnioski o uzupełnienie dokonanych wypłat, które spotkało się z negatywną odpowiedzią pozwanej.

Podstawą prawną roszczeń powodów jest przepis art. 135 ust. 1 ustawy z 27.08.2009 r. o Służbie Celnej (Dz.U. z 2009 r., nr 168, poz. 1323 ze zm.), który stanowi, że funkcjonariuszom i członkom ich rodzin, byłym funkcjonariuszom, w tym emerytom i rencistom i członkom ich rodzin, mogą być przyznawane świadczenia socjalne. W podobny sposób kwestię tę regulowała poprzednia ustawa o Służbie Celnej, z 24.07.1999 r. (Dz.U. 1999 r., nr 72, poz. 802 i nr 110, poz. 1255); na podstawie jej art. 42 wydane zostało rozporządzenie Rady Ministrów z 11.05.2000 r. w sprawie rodzaju i zakresu świadczeń socjalnych, które mogą być przyznane funkcjonariuszom celnym i członkom ich rodzin (Dz.U. z 2000, nr 39, poz. 450, dalej: rozporządzenie z 2000 r.). Obowiązywało ono w chwili zgłaszania przez powodów w styczniu (i w dniu 1 lutego) 2010 r. wniosków o wypłatę przysługujących im świadczeń socjalnych. W § 1 ust. 1 w/w rozporządzenia z 2000 r. wskazano, że funkcjonariuszowi celnemu, który w związku z pełnieniem służby nabył w danym roku kalendarzowym prawo do urlopu wypoczynkowego, oraz małżonkowi funkcjonariusza, dzieciom własnym, dzieciom małżonka, dzieciom przysposobionym i dzieciom przyjętym na wychowanie, spełniającym kryteria określone § 1 ust. 1 pkt 1 i 2 tego rozporządzenia, przysługiwało, na pisemny wniosek funkcjonariusza, raz w roku kalendarzowym, świadczenie w postaci dopłaty do wypoczynku. W § 2 ust. 2 określono metodę obliczania tego świadczenia, wskazując, że dopłata do wypoczynku przysługuje na każdą uprawnioną osobę w wysokości procentowej minimalnej stawki uposażenia zasadniczego według najniższej grupy uposażenia zasadniczego, obowiązującej w Służbie Celnej w dniu 1 stycznia roku kalendarzowego, w którym funkcjonariusz nabył prawo do urlopu wypoczynkowego: 1) za 2000 r. - 19,35%, 2) od 2001 r. - 32,85%.

Po złożeniu przez powodów wniosków w styczniu 2010 r., ale jeszcze przed ustaleniem kwoty należnych im świadczeń i przyznaniem oraz wypłaceniem dopłaty do wypoczynku za 2010 r. (co ostatecznie, jak wynika z oświadczeń stron, nastąpiło 21 kwietnia 2010 r.), doszło do istotnej zmiany stanu prawnego.

Z dniem 20.03.2010 r. weszło w życie Rozporządzenie Rady Ministrów z 16.02.2010 r. w sprawie świadczeń socjalnych funkcjonariuszy celnych i członków ich rodzin (Dz.U. z 2010 r., nr 33, poz. 177, dalej: rozporządzenie z 2010 r.), zgodnie z którym, w § 2 ust. 5 ustalone zostały nowe zasady naliczania świadczeń z tytułu dopłaty do wypoczynku. Wskazano w nim, że dopłata do wypoczynku przysługuje na każdą uprawnioną osobę w wysokości 0,127 kwoty bazowej określonej w ustawie budżetowej dla funkcjonariuszy Służby Celnej, przy czym wyliczoną kwotę dopłaty zaokrągla się do pełnych dziesięciu groszy w górę. Unormowano ponadto w § 2 ust. 6 terminy wypłaty świadczenia z tego tytułu, wskazując, że jest ono rozliczane w kolejnych kwartałach roku, jednak nie później niż raz na pół roku, i jest wypłacane do końca miesiąca następującego po zakończeniu okresu rozliczenia, z zastrzeżeniem § 8, który stanowi, że świadczenia przysługujące w danym roku kalendarzowym są wypłacane nie później niż do dnia 31 stycznia następnego roku kalendarzowego.

Powyższa zmiana była niekorzystna dla funkcjonariuszy służby celnej, bowiem w oparciu o stawki powyższego aktu prawnego wysokość dopłaty na jedną uprawnioną osobę w roku 2010 wynosiła 238,00 zł.

Z powyższego wynika, że nastąpiło znaczne obniżenie dopłaty do wypoczynku. Przy czym nowe rozporządzenie w § 10 wskazywało, że do wniosków w sprawach o przyznanie świadczeń socjalnych przysługujących w 2010 r., złożonych i nie rozpatrzonych przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, stosuje się przepisy tego rozporządzenia.

Na kanwie powyższego miały miejsce rozważania Trybunału Konstytucyjnego, który w dniu 23 kwietnia 2013 r. wydał wyrok w sprawie o sygnaturze I PK 44/10 (opubl. OTK-A 2013/4/39, Dz.U.2013/549) w którym orzekł, że „, § 10 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 lutego 2010 r. w sprawie świadczeń socjalnych funkcjonariuszy celnych i członków ich rodzin (Dz. U. Nr 33, poz. 177 oraz z 2012 r. poz. 197) w zakresie, w jakim odnosi się do dopłaty do wypoczynku, jest niezgodny z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej”. W uzasadnieniu swojego stanowiska Trybunał Konstytucyjny wskazał, że: elementy konstytucyjne nabycia prawa dopłaty do wypoczynku tworzą zatem tylko dwa z czterech wymienionych w poprzednim akapicie zdarzeń. To znaczy, że wysokość dopłaty do wypoczynku powinna zostać ustalona na podstawie stanu prawnego istniejącego w chwili nabycia prawa do dopłaty świadczenia. Pozostałe zdarzenia, takie jak rozpatrzenie wniosku i wypłata świadczenia, są konsekwencją złożonego wniosku. Stan prawny obowiązujący w momencie ich realizacji nie może obniżać wysokości wypłacanego dodatku.

Trybunał Konstytucyjny, mając na względzie dotychczasowe orzecznictwo dotyczące zasady zaufania obywateli do państwa i stanowionego przez nie prawa, uznał, że przepis intertemporalny zawarty w § 10 rozporządzenia z 2010 r., zaskarżony w sprawie będącej przedmiotem orzekania, nakazujący stosować przepisy tego rozporządzenia do wniosków w sprawach o przyznanie świadczeń socjalnych przysługujących w 2010 r. w zakresie odnoszącym się do wypłaty dodatku do wypoczynku, złożonych i nierozpatrzonych przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, jest zatem przepisem retroaktywnym. Zakwestionowana regulacja znajduje zastosowanie nie tylko pro futuro do sytuacji prawnych zastanych w chwili wejścia w życie ustawy, ale również wywołuje skutki dla stosunków i sytuacji prawnych, w zakresie, w jakim istniały one przed jej wejściem w życie. Reguluje bowiem na nowo, w sposób mniej korzystny dla uprawnionych, zakończone zdarzenia, które podlegały ocenie poprzednio obowiązujących przepisów.

Mając na uwadze powyższe wyjaśnienia, uprawniony, składając wniosek do dopłaty do wypoczynku, zasadnie miał prawo oczekiwać otrzymania dopłaty w wysokości obliczonej zgodnie ze stanem prawnym obowiązującym na dzień składania wniosku. Zmiana stanu prawnego wprowadzona po złożeniu wniosku, kształtująca na nowo, w sposób mniej korzystny, sytuację prawną uprzednio zakończoną złożeniem wniosku stanowi naruszenie konstytucyjnej zasady niedziałania prawa wstecz. Zmiana sposobu obliczania dodatku do wypoczynku w trakcie roku kalendarzowego i objęcie nią wszystkich uprawnionych do tego dodatku w danym roku stanowiła zaskoczenie dla uprawnionych, ponieważ nie dawała możliwości przygotowania się do wprowadzanej zmiany. Osoby, które nabyły prawo do dopłaty do wypoczynku i prawidłowo złożyły wnioski, i tak zostały objęte nowymi regulacjami. Przyjęte w przepisie przejściowym rozwiązanie polegające na tym, że do wniosków w sprawach o przyznanie świadczeń socjalnych przysługujących w 2010 r., czyli również dopłaty do wypoczynku, złożonych i nierozpatrzonych przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, stosuje się przepisy tego rozporządzenia, nie jest, wbrew twierdzeniom przedstawicieli Rady Ministrów, przykładem regulacji przewidującej bezpośrednie działanie nowego rozporządzenia, albowiem data rozliczenia wniosku, z którą związane jest zakończenie stosunku prawnego, jest jedynie rozliczeniem zakończonej złożeniem wniosku sytuacji faktycznej. Bez znaczenia przy tym pozostaje, kiedy nastąpi rozliczenie wniosku i wypłata należnego dodatku, ponieważ stan prawny, jaki należy wziąć pod uwagę, rozliczając wniosek, został ukształtowany w dniu jego złożenia.

W zakresie powyższego orzeczenia pozwana podniosła argumentację wskazującą na wątpliwości doktrynalne w zakresie intertemporalnego zastosowania orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego wskazując, iż utrata mocy obowiązującego przepisu uznanego za niezgodny z Konstytucją RP następuje dopiero z chwilą wejścia w życie orzeczenia Trybunału.

Odnosząc się do powyższego stanowiska pozwanej należy wskazać na nadrzędną regulację Konstytucji RP stanowiącej w art. 190 ust. 1 i 3, że orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne. Orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, jednak Trybunał Konstytucyjny może określić inny termin utraty mocy obowiązującej aktu normatywnego. Termin ten nie może przekroczyć osiemnastu miesięcy, gdy chodzi o ustawę, a gdy chodzi o inny akt normatywny - dwunastu miesięcy. W przypadku orzeczeń, które wiążą się z nakładami finansowymi nie przewidzianymi w ustawie budżetowej, Trybunał Konstytucyjny określa termin utraty mocy obowiązującej aktu normatywnego po zapoznaniu się z opinią Rady Ministrów. Nie budzi wątpliwości, że zagadnienie intertemporalności orzeczeń Trybunału Konstytucji są przedmiotem licznych rozważań. W tym miejscu zasadnym jest odniesienie się do aktualnego stanowiska judykatury. Podkreślić należy, na co wskazuje Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 18 maja 2010 r. III UK 2/10 (opubl. OSNP 2011/21-22/278), że skutkiem utraty domniemania konstytucyjności ustawy w konsekwencji wydania przez Trybunał Konstytucyjny wyroku stwierdzającego niezgodność jej przepisu z Konstytucją, jest obowiązek zapewnienia przez sądy orzekające w sprawach, w których przepis ten ma zastosowanie, stanu zgodnego z Konstytucją wynikającego z wyroku Trybunału Konstytucyjnego. Jak wskazuje Sąd Apelacyjny w Rzeszowie z dnia 11 lipca 2013 r. (sygn. III AUa 390/13, opubl. LEX nr 1342371) przepis art. 190 ust. 4 Konstytucji, który określa następstwa prawne wydania prawomocnego orzeczenia sądowego na podstawie normy prawnej uznanej za niekonstytucyjną nie znosi automatycznie skutków wadliwej normy, która stanowiła podstawę wydania orzeczeń sądowych, wskazując na konieczność podjęcia przez uprawnione podmioty działań dla danego rodzaju postępowań, a to celem wzruszenia wadliwego rozstrzygnięcia. Powołany wyżej przepis odnosi się zatem do okresu sprzed wydania przez Trybunał orzeczenia. Skoro może być wzruszone prawomocne orzeczenie wydane przed datą wejścia w życie orzeczenia Trybunału, to nie można przyjmować, iż norma prawna uznana za niekonstytucyjną ma być stosowana do stanów faktycznych sprzed orzeczenia Trybunału. Zatem w zakresie stosowania prawa wyrok Trybunału odnosi skutek retroaktywny, wpływając na ocenę prawną stanów faktycznych powstałych w okresie poprzedzającym wejście w życie orzeczeń Trybunału. Słusznym jest pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w wyroku z dnia 18 maja 2010 r., III UK 2/10 Skutkiem utraty domniemania konstytucyjności ustawy w konsekwencji wydania przez Trybunał Konstytucyjny wyroku stwierdzającego niezgodność jej przepisu z Konstytucją, jest obowiązek zapewnienia przez sądy orzekające w sprawach, w których przepis ten ma zastosowanie, stanu zgodnego z Konstytucją wynikającego z wyroku Trybunału Konstytucyjnego. Sąd w pełni podziela stanowisko Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 11 lipca 2013 r. (sygn. III AUa 390/13, opubl. LEX nr 1342371) stanowiące, iż przepis art. 190 ust. 4 Konstytucji, który określa następstwa prawne wydania prawomocnego orzeczenia sądowego na podstawie normy prawnej uznanej za niekonstytucyjną nie znosi automatycznie skutków wadliwej normy, która stanowiła podstawę wydania orzeczeń sądowych, wskazując na konieczność podjęcia przez uprawnione podmioty działań dla danego rodzaju postępowań, a to celem wzruszenia wadliwego rozstrzygnięcia. Powołany wyżej przepis odnosi się zatem do okresu sprzed wydania przez Trybunał orzeczenia. Skoro może być wzruszone prawomocne orzeczenie wydane przed datą wejścia w życie orzeczenia Trybunału, to nie można przyjmować, iż norma prawna uznana za niekonstytucyjną ma być stosowana do stanów faktycznych sprzed orzeczenia Trybunału. Zatem w zakresie stosowania prawa wyrok Trybunału odnosi skutek retroaktywny, wpływając na ocenę prawną stanów faktycznych powstałych w okresie poprzedzającym wejście w życie orzeczeń Trybunału. Także w uchwale z dnia 23 stycznia 2001 r. Sąd Najwyższy (sygn. III ZP 30/00, OSNP 2001/23/685) podkreślił, że skoro ogłoszenie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego o niekonstytucyjności zakwestionowanego przepisu powoduje utratę jego mocy obowiązującej - to znaczy, że do daty ogłoszenia orzeczenia przepis ten obowiązywał. Utrata mocy obowiązującej nie jest bowiem równoznaczna ze stwierdzeniem nieważności przepisu, której przypisuje się skutek *ex tunc*. Niewątpliwie każde orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego należy traktować indywidualnie i poprzez zestawienie sentencji z uzasadnieniem *ad casum* poszukiwać stanowiska Trybunału w zakresie skutków temporalnych wydanego rozstrzygnięcia (vide wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 17 października 2013 r., II FSK 2426/11, opubl. LEX nr 1378193). Powyższe stanowiska judykatury prowadzą do konkluzji, iż orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego wywołują skutek wsteczny czyli usuwają zakwestionowaną normę prawną od chwili jej wejścia w życie.

Wobec powyższego Sąd doszedł do przekonania, że utrata mocy obowiązującego przepisu § 10 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 lutego 2010 r. w sprawie świadczeń socjalnych funkcjonariuszy celnych i członków ich rodzin

wywoływała skutek wsteczny. Co za tym idzie do sytuacji powodów, którzy złożyli wnioski o dokonanie wypłaty świadczenia socjalnego w postaci dopłaty do wypoczynku w okresie styczeń – 1 luty 2010 r. znajdują zastosowanie przepisy poprzednio obowiązującego rozporządzenia z dnia 11 maja 2000 r.

Odnosząc się natomiast do podniesionego przez stronę pozwaną zarzutu przedawnienia roszczeń powodów, w ocenie Sądu, nie doszło do przedawnienia ich roszczeń.

Zgodnie z art. 120 § 1 k.c. oraz art. 165 ust. 1 ustawy o Służbie Cywilnej, bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia w którym roszczenie stało się wymagalne.

Wymagalność świadczenia polega na tym, że wierzyciel może skutecznie domagać się jego spełnienia, a zatem na tym, że nadszedł termin spełnienia tego świadczenia. Termin spełnienia świadczenia wynika zgodnie z art. 455 k.c. w zw. z art. 300 k.p., z jego oznaczenia przez strony lub ustawodawcę, a następnie z właściwości zobowiązania. Dopiero gdy termin nie jest ani oznaczony, ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do zapłaty (tj. staje się wymagalne z chwilą wezwania do zapłaty, zaś bieg przedawnienia rozpoczyna się z chwilą, gdy takie wezwanie mogło być dokonane – por. art. 120 § 1 zd. 2 k.c.).

Przepisy rozporządzenia z 2000 r. nie wskazują wprost terminu wymagalności (płatności) świadczeń z tytułu dopłaty do wypoczynku, niemniej jednak w ocenie Sądu termin ten wynika z treści powyższych przepisów. W § 2 ust. 1 rozporządzenia wskazano bowiem, że świadczenie przysługuje „raz w roku kalendarzowym”. Regulacja ta ma dwojaką funkcję – z jednej strony wskazuje, kiedy świadczenie ma być spełnione (w ciągu danego roku kalendarzowego, za który przysługuje), a z drugiej strony określa kwotę należnego świadczenia w danym roku (świadczenie można otrzymać tylko jednokrotnie w kwocie określonej rozporządzeniem). Żaden inny przepis rozporządzenia nie precyzuje terminów, w jakich strona pozwana powinna rozpoznać wniosek pracownika, ustalić kwotę należnej dopłaty i ją wypłacić. Żadna ze stron nie przedstawiła również przepisów wewnętrznych, z których wynikałby obowiązek wypłacenia przedmiotowej dopłaty np. do końca miesiąca czy kwartału, w którym zgłoszono wniosek. Wobec tego strona pozwana mogła powyższe świadczenie przyznać i wypłacić pracownikowi, bez popadania w opóźnienie, do końca roku kalendarzowego, za który świadczenie to przysługiwało. W okolicznościach sprawy oznacza to, że ostatecznym terminem płatności był 31.12.2010 r., a roszczenia powodów stały się wymagalne dopiero 1.01.2011 r. Oznacza to, zdaniem Sądu, że w chwili wniesienia pozwów nie były one przedawnione ani w zakresie roszczenia głównego, ani w zakresie odsetek od niego.

Z uwagi na powyższe powództwa były w całości uzasadnione w zakresie roszczenia głównego, gdyż powodom przysługiwała dopłata do wypoczynku w pełnej kwocie wynikającej z rozporządzenia z 2000 r., a zatem strona pozwana powinna im wypłacić różnicę między kwotą wypłaconą a należną.

Profesjonalny pełnomocnik strony pozwanej na rozprawach w dniu 28 kwietnia 2014 r. jednoznacznie przyznał, że kwoty wskazane w pozwach przez powodów są kwotami prawidłowo wyliczonymi przez powodów w zakresie uzupełniającego roszczenia – dopłaty do wypoczynku za rok 2010 r., nie kwestionował prawidłowości ich wyliczenia. Zatem należało uznać, że w tym zakresie stan faktyczny nie był sporny.

Mając powyższe na uwadze, Sąd w pkt I wyroku zasądził na rzecz powodów kwoty żądane pozwami tj. na rzecz powoda E. M. kwotę 1.496,46 zł, powódki A. M. kwotę 997,64 zł i na rzecz powódki M. Z. M. kwotę 1.995,28 zł.

Ponadto odnosząc się do art. 165 ust.2 ustawy o Służbie Celnej w kontekście przedawnienia należy wskazać, że kierownik urzędu może nie uwzględnić terminu przedawnienia, jeżeli opóźnienie w dochodzeniu roszczenia jest usprawiedliwione wyjątkowymi okolicznościami. Podnoszone przez pozwaną twierdzenia jakoby uprawnienie pozostawało w uznaniu pozwanej jest błędne. Albowiem w ocenie Sądu orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego stanowi wyjątkową okoliczność podlegającą uwzględnieniu, a tym samym działanie pozwanej należy uznać za niezgodne z zasadami współżycia społecznego. Należy zauważyć, że to pozwana nie rozpatrzyła niezwłocznie wniosków powodów co skutkowało zastosowaniem mniej korzystnych stawek dla powodów tym samym posługiwanie się nimi

ze względów finansowe należy poczytywać w kontekście przedmiotowej sytuacji jako nadużycie prawa. W związku z tym nawet w sytuacji wystąpienia przedawnienia zachodziłyby podstawy do jego nieuwzględnienia.

Odnosząc się żądania odsetek należy wskazać, że w sytuacji w której dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi (art. 481 § 1 k.c.).

Ustawa o Służbie Celnej reguluje uprawnienie do odsetek przysługujące funkcjonariuszom w przypadku zwłoki w wypłacie uposażenia, innych świadczeń oraz należności pieniężnych funkcjonariuszowi przysługują odsetki ustawowe od dnia, w którym uposażenie, inne świadczenie lub należność pieniężna stały się wymagalne (art. 165 ust. 4). Wobec faktu, że przedmiotowe roszczenie stało się wymagalne z ostatnim dniem roku kalendarzowego, kiedy funkcjonariusze nabyli prawo do urlopu zasadnym było przyznanie odsetek za zwłokę od dnia 01 stycznia 2011 r.

Sąd nie podzielił poglądu strony pozwanej, że skoro do 23.04.2013 r. obowiązywały niekonstytucyjne przepisy, to może ona skutecznie uchylić się od zapłaty odsetek powołując się na swój brak zawinienia. Wskazać należy, że strona pozwana jako *statio fisci* nie może skutecznie wywodzić, że w sposób niezawiniony nie wypłacono świadczenia, w sytuacji gdy opóźnienie wynikało z wadliwych działań Państwa polegających na wydaniu aktu normatywnego z naruszeniem zasad konstytucyjnych. Jakkolwiek z punktu widzenia prawa pracy pracodawca (konkretna *statio fisci*) nie jest tożsamy podmiotowo z organem tworzącym wadliwą normę prawną, z ustrojowego punktu widzenia doszło do połączenia funkcji ustawodawcy i pracodawcy (akt normatywny wydał organ władzy państwowej, która jednocześnie wykonuje swe czynności za pomocą pozwanej *statio fisci*). Koncepcja, iż w takiej sytuacji dłużnik uchybił terminowi do spełnienia świadczenia z przyczyn od siebie niezależnych jest sztuczna i sprzeczna z ustrojową pozycją służby celnej.

Nie można również przyjąć, że dopiero z chwilą wydania wyroku przez Trybunał Konstytucyjny nastąpiła wymagalność roszczeń powodów, gdyż wyrok ten nie dotyczy indywidualnych praw i obowiązków pracowniczych, a ponadto z przyczyn wyjaśnionych wcześniej nie znajduje bezpośredniego zastosowania do stanów prawnych powstałych przed jego ogłoszeniem. Sam zaś stan konstytucyjności, na który wskazał Trybunał w wyroku, istniał od chwili wydania zakwestionowanego aktu normatywnego.

Z uwagi na to, że powodowie E. M. i M. Z. M. domagali się odsetek za dłuższy okres (tj. od 21 kwietnia 2010 r.), Sąd orzekł jak w punkcie I wyroku, oddalając dalej idące powództwa tych powodów o zapłatę odsetek w punkcie II wyroku.

O rygorze natychmiastowej wykonalności Sąd orzekł z urzędu na podstawie art. 477² § 1 k.p.c w zakresie całości żądania albowiem dochodzone kwoty nie przekraczały pełnego jednomiesięcznego wynagrodzenia pracowników (punkt III sentencji wyroku).

Orzeczenie o kosztach postępowania w pkt IV wyroku, Sąd oparł o treść art. 100 kpc w zw. 102 kpc, gdyż powodowi ulegli w postępowaniu jedynie w nieznacznym zakresie (jedynie w zakresie ustawowych odsetek od dnia 21 kwietnia 2010 r. do 31 grudnia 2010 r.).

Zważywszy na ustawowe zwolnienie strony pozwanej I. C. we W. jako jednostki organizacyjnej Skarbu Państwa wynikające z art. 94 u.k.s.c. oraz na ustawowe zwolnienie powodów jako pracowników (art. 96 ust. 1 pkt 4 u.k.s.c.) nieuiszczone koszty sądowe w postaci opłaty sądowej od pozwów na podstawie art. 113 u.k.s.c. zaliczono na rachunek Skarbu Państwa (punkt V sentencji wyroku).